

витъ си въ чувствата и инстинктитъ, както видѣхме, се измѣня твърде бавно и мѣчно! и сѣщо така бавно и мѣчно се подобрява! Еволютивното движение не е праволинейно, съ ясно очертани етапи и посоки, а става на милиони откъследи, чрезъ стѣпки напредъ, премѣсени съ стѣпки назадъ, нескончаеми извивки, прекъсвания, лѣкатушки.

*

Колкото е голѣмъ тласъка напредъ, въ прогреса, като че ли почти толкова е голѣма и съпротивата на съществуващото да се измѣня. Защото така силно всичко създадено иска да съществува въ дадени рамки, така здраво отстоява на тенденциитъ къмъ промѣни! *Искатъ* нѣщата да стоятъ въ сѣщия си видъ, новото *иска* сѣщо да дойде, ето защо така често, отъ полета и отъ съпротивата идатъ разнебитвания и смѣшения, на които пакъ — колко много стравности! — така често се гради напредъка. Идеи или чувства движатъ свѣта? Спенсеръ или Контъ да вѣрваме? И двамата едновременно: цѣлостната душевна еволюция се състои не само въ работата на чувства и инстинкти, но и въ мисловнитъ форми, кристализирани въ идеи, изразявани чрезъ езика и движущи сложния животъ.

*

Съзнателнитъ душевни функции произхождатъ отъ несъзнателнитъ така постепенно, че тѣ почти не могатъ да се разгравичатъ, както и не може напълно да се озкаже съзнанието у нисшитъ твари. Защото не е нервната система, която изработва съзнанието. Тя само може да го издигне и засили, да му даде реф-